

STENEN GETUIGEN

Nota begraafplaatsen, deel 2
(uitvoering van het beheer en onderhoud)
februari 2012

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
2.	Ontwikkelingen	4
2.1	Strategische visie openbare ruimte	4
2.2.	De begraafplaatsen in de markt	4
3.	Korte terugblik naar het eerste deel van de nota	5
3.1	Gevolgte procedure	5
3.2	Besluitvorming raad 4 april 2011	5
3.3	Nieuwe verordeningen	5
3.3.1	Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten 2011	5
3.3.2	Beheersverordening begraafplaatsen	5
3.3.3	Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen gemeente Lochem	5
3.4	Ontwikkelingen aula Gorssel	5
3.5	Urnenveld en urnenmuur	6
4.	De inrichting van en het werken op de begraafplaatsen nader bezien	7
4.1.	Wet op de lijkbezorging	7
4.2.	Inrichting van een begraafplaats	7
4.3.	Administratie	8
4.4	Voorlopen bij begrafenissen	8
4.5	Beheer van de begraafplaatsen	9
4.6	Ruimen (schudden) van graven	9
4.7	ARBO richtlijnen	10
4.8	Risico-inventarisatie en -evaluatie	10
4.9	Onderhoud van de begraafplaatsen	10
4.10	Onderhoudskosten	11
4.11	Vergunningen	11
4.12	Monumentale graven en grafbedekkingen	11
5	Financiën	13
5.1.	Toelichting	13
5.2.	Tarieven	13
5.3	Jaarrekening 2011	14
5.3.1.	Het resultaat 2011	14
5.4	De begroting 2012	15
5.4.1	Baten	15
5.4.1.1	Prognose aantal ter aarde bestellingen	15
5.4.1.2	Raming van de ontvangsten lijkbezorgingsrechten 2012-2015	16
5.4.1.3	Begroting 2012 op basis van extrapolatie gegevens uit 2005	16
5.4.1.4	Afwijking raming inkomsten begroting 2012 en actuele prognose	16
5.4.2	Lasten	16
5.4.2.1	Direct te herziene lasten in begroting 2012	16

5.5	Begroting 2012 op basis van actuele gegevens	17
5.6	Ontkoppelen werkzaamheden	18
5.7	Overige mogelijkheden om het tekort verder terug te dringen	18
5.7.1.	‘Voorlopen’	18
5.7.2	Efficiencyverbetering administraties	18
5.7.3	Grafdelven	19
5.7.4	Vrijwilligers	19
5.7.5	Andere werkmethodiek	19
5.7.6	Ander onderhoud grafvelden	19
5.7.7	Privatisering begraafplaatsen	20
5.7.8	Verminderen aantal begraafplaatsen	20
5.7.9	Afbouw op lange termijn van het aantal begraafplaatsen	20
6	Capaciteit en demografische ontwikkelingen	21
6.1	Verwachte bevolkingsgroei	21
6.2	Prognose CBS, aantal overlijdens	21
6.3	Capaciteit van de begraafplaatsen	22
7	Scenario’s en keuzes	23
7.1	Inleiding	23
7.2	Verplicht aanbod maar geen verplichte afname	23
7.3	Scenario’s	23
7.4	Beoordeling scenario’s	24
7.5	Keuze scenario’s	24
7.5.1	Scenario 2	24
7.5.2	Scenario 2 gecombineerd met scenario 4	25
7.6	Toelichting afwijzing andere scenario’s	25
8	Bijlagen	
8.1	Raming onderhoudskosten begraafplaats Lochem	26
8.2	Raming onderhoudskosten begraafplaats Barchem	27
8.3	Raming onderhoudskosten begraafplaats Almen	28
8.4	Raming onderhoudskosten begraafplaats Laren	29
8.5	Raming onderhoudskosten begraafplaats Gorssel	30
8.6	Concept- Jaarrekening 2011	31
8.7	Begroting 2012 (zonder aanpassingen in lasten en baten)	32

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Dit beleidsplan geeft aan op welke wijze de gemeente Lochem invulling geeft aan haar wettelijke taak om voorzieningen te bieden in het kader van de Wet op de Lijkbezorging en voorziet in een visie op het gemeentelijk begraafplaatsbeheer. Het beleid is gericht op voldoende ruimte voor begraven, een “kostendekkende” exploitatie van begraafplaatsen, een aantrekkelijke entourage en een planmatig beheer (kwaliteit, capaciteit en financiën).

Begraafplaatsen zijn een plek voor rouw en rouwverwerking. Dit roept emoties op en dat maakt het nemen van beslissingen over het beheer van een begraafplaats niet gemakkelijk. In aansluiting op de nota begraafplaatsen deel 1 (vastgesteld op 4 april 2011) en rekening houdend met de beleidsuitgangspunten die daarin zijn opgenomen wordt in dit plan een voorzet gedaan voor een klantgericht, economisch en juridisch verantwoord goed beheer.

De nota gaat in op de vele aspecten die bij het begraven en het onderhoud en beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen aan de orde zijn. In hoofdstuk 7 wordt een viertal scenario's geschetst op welke wijze uitvoering kan worden gegeven aan de verschillende taken in relatie tot de kosten, opbrengsten en mate waarin de gemeente aan haar zorg taak invulling geeft. Scenario 2, waarbij een combinatie met scenario 4 mogelijk is, heeft daarbij op basis van de uitgangspunten, zoals deze nota Begraafplaatsen deel I zijn vastgelegd, de voorkeur.

2 Ontwikkelingen

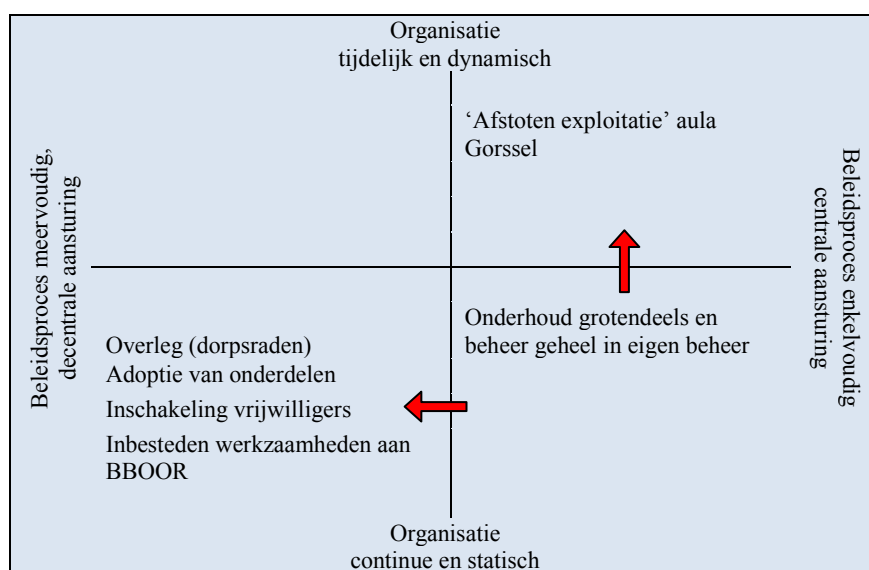
2.1 Strategische visie Openbare Ruimte

De werkzaamheden met betrekking tot het begraven, de bijzettingen en het verstrooien, de daarbij behorende begraafplaatsadministratie, evenals het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen en graven worden uitgevoerd door medewerkers van het team Onderhoud van de afdeling Openbare Werken. De beschikbare personele formatie bedraagt voor de taak begraafplaatsen bedraagt 5 fte.

Recent is door de raad de *“Strategische visie beheer openbare ruimte Lochem tot 2030”* vastgesteld. Deze visie geeft een beeld van de wijze waarop de gemeente Lochem invulling wil geven aan het beheer van de openbare ruimte. Hoewel in deze visie de specifieke aspecten van de begraafplaatsen buiten beschouwing zijn gelaten, is deze visie ook van invloed op de taak lijkbezorging / begraafplaatsen. Voor deze werkzaamheden houdt de visie rekening met een personele bezetting van 4,4 fte.

2.2 De begraafplaatsen in de markt

In aansluiting op de hierboven genoemde strategische visie is een aantal ontwikkelingen met betrekking tot het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen zichtbaar c.q. in studie. In de onderstaande figuur zijn deze ontwikkelingen kort weergegeven.

3 Korte terugblik naar het eerste deel van de nota

- 3.1. Gevolgde procedure** Om procesmatige redenen is de nota begraafplaatsen gemeente Lochem gesplitst in 2 delen.
Deel 1 van de nota is op 4 april 2011 door de raad van de gemeente Lochem in een openbare vergadering behandeld. In deze vergadering heeft de raad:
- 3.2. Besluitvorming raad 4 april 2011**
1. De beleidsuitgangspunten t.b.v. het te ontwikkelen begraafplaatsenbeleid vastgesteld, conform de nota begraafplaatsen deel 1
 2. Ingestemd met de in deze nota vermelde gevolgen voor tarieven lijkbezorgingsrechten.
 3. Ingestemd met de verkoop van de aula, onder het vestigen van een opstalrecht en het verlenen van een erfdienstbaarheid voor het medegebruik van de toegangsweg en de parkeerplaatsen.
 4. Instemming verleend aan de uitbreiding van het “urnenveld op de begraafplaats Barchem en de bouw van een nieuwe urnenmuur op de nieuwe begraafplaats in Lochem en hiervoor een krediet te beschikking gesteld van € 36.000,00 welke financieel is gedekt uit de meeropbrengsten grafrechten.
 5. De nieuwe Beheersverordening Begraafplaatsen 2011 vastgesteld, welke is aangepast op de gewijzigde Wet op de lijkbezorging.
- 3.3. Nieuwe verordeningen** De nieuwe Wet op de lijkbezorging en de nieuwe opzet van de tariefstructuur heeft in 2010 geleid tot aanpassing van een aantal verordeningen.
- 3.3.1. Verordening op de heffing en de invordering van lijkbezorgingsrechten 2011** De instemming met deze voorstellen heeft geleid tot de aanpassing van de verordening lijkbezorgingsrechten 2011. Deze verordening is door de raad vastgesteld d.d. 27 juni 2011. De nieuwe tarieven lijkbezorgingsrechten worden met ingang van 1 juli 2011 toegepast.
Deze nieuwe tarieven lijkbezorgingsrechten zijn vervolgens per 1 januari 2012 met 2% verhoogd.
- 3.3.2. Beheersverordening begraafplaatsen** Op 4 april 2011 heeft de raad ingestemd met de nieuwe Verordening op het beheer en het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen voor de gemeente Lochem 2011. Deze verordening is toegesneden op de nieuwe Wet op de Lijkbezorging zoals die geldt op 22 januari 2011.
- 3.3.3. Uitvoeringsbesluit graven, asbezorging, gedenkplaatsen en grafbedekkingen gemeente Lochem.** In aansluiting op de nieuwe Beheersverordening begraafplaatsen heeft het college een nieuw Uitvoeringsbesluit begraafplaatsen 2011 vastgesteld.
In dit besluit zijn nadere regels vastgesteld ten behoeve van een eenduidige en juiste gang van zaken op de begraafplaatsen
- 3.4 Ontwikkelingen aula Gorssel** Het op 4 april 2011 genomen besluit om de aula in Gorssel te verkopen teneinde exploitatierisico's uit te sluiten, behoort, gezien de onderhandelingsresultaten, niet tot de mogelijkheden.
In plaats daarvan is per 1 maart 2012 de exploitatie en het beheer van het gebouw geprivatiseerd. De exploitatie en het beheer zijn per deze datum overgedragen aan de exploitant die al sinds jaren in de aula

actief is. Het gebouw blijft eigendom van de gemeente. De eigenaarslasten (o.a. kapitaallasten, publiekrechtelijke heffingen en opstalverzekering) blijven voor rekening van de gemeente. Deze kosten worden voor 2012 geraamd op € 11.300,-. Hiermee is geen rekening gehouden binnen de begroting.

**3.5 Urnenveld en
urnenmuur**

In 2011 is het urnenveld op de begraafplaats in Barchem en de urnenmuur op de nieuwe begraafplaats in Lochem gereedgekomen.

4. De inrichting van en het werken op de begraafplaatsen nader bezien.

4.1 Wet op de lijk bezorging,

De Wet op de Lijkbezorging bepaalt dat een begrafenis moet plaatsvinden op een begraafplaats. In de wet wordt onderscheid gemaakt tussen gemeentelijke en bijzondere begraafplaatsen (artikel 23 en 24 van de wet). In artikel 33 van de Wet op de Lijkbezorging is het volgende opgenomen:

Artikel 33

Een gemeente heeft voor zich of met een of meer andere gemeenten samen tenminste een gemeentelijke begraafplaats.

In de Wet op de Lijkbezorging is vastgelegd welke zorg de houder van de begraafplaats moet verlenen ten aanzien van de lijkbezorging en welke procedures doorlopen moeten worden na het overlijden. Tevens is opgenomen aan welke eisen een begraafplaats moet voldoen. Er zijn bepalingen opgenomen over lijkschouwing en identificatie, het verlof tot begraven en crematie, bijzondere en gemeentelijke begraafplaatsen en sluiting of opheffing van begraafplaatsen. Wettelijk is vastgelegd dat ten aanzien van de op de begraafplaats ter aarde bestelde personen een nauwkeurige registratie in het begraafplaatsregister moet worden bijgehouden.

4.2 Inrichting van een begraafplaats

De hoofdfunctie van een begraafplaats is het begraven van overledenen op een wijze die hygiënische ontbinding van het stoffelijk overschot mogelijk maakt. De begraafplaats moet bij de inrichting aan een aantal technische verplichtingen voldoen. Deze verplichtingen zijn opgenomen in het Besluit op de Lijkbezorging en wordt hieronder nader toegelicht.

Technische voorschriften

In het Besluit op de Lijkbezorging zijn technische voorschriften opgenomen die betrekking hebben op het begraven en de aanleg van graven.

Deze voorschriften zijn:

- Er wordt begraven in een kist, begraven zonder kist mag, mits het lichaam in een ander omhulsel wordt begraven. De kist en omhulsel moeten gemaakt zijn van goed afbreekbaar materiaal.
- De afstand tussen de graven is minimaal dertig centimeter.
- De grondbedekking op de bovenste kist is tenminste vijftiengestig centimeter.
- In een graf mogen maximaal drie lichamen boven elkaar worden begraven en tussen de lichamen moet een grondlaag zijn van minimaal dertig centimeter.
- De afstand tussen het grondwater en het diepst begraven lichaam moet minimaal dertig centimeter zijn.
- De grond waarin begraven wordt moet goed doorlatend zijn.

In de gemeente wordt voldaan aan de bovenstaande eisen en richtlijnen met dien verstande dat op de gemeentelijke begraafplaatsen maximaal twee lichamen boven elkaar worden begraven. Daarmee komt de gemeente bij een enkel graf tegemoet aan de wensen van gebruikers om in de particuliere graven leden uit één gezin (vnl. echt)paren) te begraven.

De wet spreekt over algemene graven en particuliere graven. Alge-

mene graven worden in gebruik gegeven en kunnen niet worden verlengd. Na de periode verplichte grafrust is het recht aan de houder van de begraafplaats (gemeente) en kan er worden geruimd.

Particuliere graven echter worden uitgegeven voor een bepaalde periode en kunnen worden verlengd. In Lochem worden de particuliere graven uitgegeven voor een periode van 20 jaar. Deze periode kan bij afloop van een periode telkenmale worden verlengd voor een periode van 10 jaar.

De tarieven zijn gebaseerd op het horizontale ruimtelijke gebruik van de begraafplaats. In de tarieven is een vergoeding voor het onderhoud van de begraafplaatsen meegenomen.

4.3 Administratie

Met betrekking tot de taken in het kader van de Wet op de lijkbezorging worden er meerdere administraties bijgehouden.

Enerzijds worden de mutaties verwerkt in de gemeentelijke basisadministratie en anderzijds, afhankelijk van het wel/niet gebruik maken van de gemeentelijke begraafplaatsen, in de begraafplaatsenadministratie. Voor dit laatste wordt gebruik gemaakt van het softwarepakket Uitvaartsuite.

Momenteel zijn de administraties van de GBA en de begraafplaatsen niet gekoppeld. Bij de in studie zijnde vervanging van de, bij de afdeling Publiekscontacten voor de gemeentelijke basis administratie, in gebruik zijnde software wordt deze gewenste koppeling nadrukkelijk meegenomen.

Uitvaartsuite

In artikel 27 van de Wet op de Lijkbezorging is opgenomen dat de houder van een begraafplaats, ongeacht of het een gemeentelijke of bijzondere begraafplaats is, een register moet bijhouden van alle overledenen die daar begraven zijn. Ook asbussen die zijn bijgezet worden hieronder verstaan.

Nauwkeurig moet worden bijgehouden op welke plaats zij begraven of bijgezet zijn. Dit register is openbaar.

Van belang zijn de volgende artikelen.

Artikel 27

1. De houder van een begraafplaats houdt een register van alle daar begraven lijken, met een nauwkeurige aanduiding van de plaats waar zij begraven zijn.

2. Het in het eerste lid bedoelde register is openbaar.

3. Het register van een bijzondere begraafplaats wordt bij opheffing van die begraafplaats overgebracht naar het archief van de gemeente waarin die begraafplaats was gelegen.

Bij opheffing of sluiting van een begraafplaats blijft het register, op grond van de archiefwetgeving, onder beheer van de gemeente. Het openbare register van deze gemeentelijke begraafplaatsen is in te zien bij het loket van de afdeling Publiekszaken. Daarnaast omvat deze administratie de registratie van de rechthebbenden van de particuliere graven c.a.

4.4 Voorlopen bij begrafenis

In Lochem is het nog usance dat bij ter aarde bestellingen van de overledene de medewerker na de verplichte administratieve handelingen begraafplaatsen de uitvaartstoet ontvangt en op de begraafplaats begeleidt.

Dit ‘voorlopen’ wordt zeer gewaardeerd en is een vast onderdeel van de serviceverlening op de begraafplaatsen.

4.5 Beheer van de begraafplaatsen

Het beheer van de gemeentelijke begraafplaatsen kent de aspecten grafadministratie, contracten, heffingen, terreinbeheer en begeleiding van de uitvaarten. Binnen onze organisatie zijn verschillende afdelingen belast met een deel van het beheer. Het gaat om de afdelingen Openbare Werken, Publiekszaken en Financiën.

Door de verdeling van de taken over meerdere afdelingen dreigt de taak te versnipperen, waarmee alle mogelijkheden voor een goede bedrijfsmatige aanpak niet worden benut. Door de verdeling van de taak over de verschillende afdelingen is een goede coördinatie van belang voor de bedrijfsvoering

Ook de verschillende verantwoordelijkheden vragen om een betere vastlegging.

Het hoofd van de afdeling Openbare Werken is de beheerder van de gemeentelijke begraafplaatsen en daarmee verantwoordelijk voor het (financiële) beleid, het (financiële) beheer, de (financiële) administratie en het onderhoud van de begraafplaatsen. Hiermee ligt de organisatorische plaats (Openbare Werken) voor de coördinatie vast.

Na vaststelling van deze nota zal er een actieplan worden opgesteld om de exploitatieresultaten met behoud van een goed serviceniveau en een goed onderhoudsniveau te verbeteren (zie 4.10 en 5.5). Het streven is om de exploitatie van de begraafplaatsen budgettair neutraal te laten verlopen.

4.6 Ruimen (schudden) van graven

Onder ruimen wordt verstaan het leegmaken van een graf, waarbij de resten van een overledene opnieuw op de begraafplaats ter aarde worden besteld (in verzamelgraf of verzamelkelder). Ruimen kan alleen gebeuren als de grafrechten van het eigen graf zijn vervallen en er dus geen sprake meer is van een rechthebbende. Bij algemene graven vindt niet eerder ruiming plaats dan na het verstrijken van de grafrusttermijn van minimaal 20 jaar.

Schudden

Schudden is een vorm van ruimen waarbij de resten (op alle diepten) uit een graf worden verzameld en onder hetzelfde graf (onder de onderste diepte) worden geborgen om opnieuw ruimte te maken voor het begraven van nieuwe overledenen. Ongeveer twee derde deel van de ruiming in Nederland bestaat uit schudden. Dit is de oudste en meest eenvoudige vorm van ruiming. Alleen de methode van ruiming door middel van schudden wordt in Lochem op de begraafplaatsen toegepast

Publicatie van ruiming

Bij particuliere graven is publicatie van een voorgenomen ruiming meestal overbodig. Immers het ruimen / schudden geschiedt op verzoek van de houder/rechthebbende van het graf of op last van de houder van een begraafplaats wanneer de rechten van een particulier graf door de rechthebbende, niet zijn verlengd.

De gemeente stelt 1 jaar voor afloop van de huurtermijn de houder/rechthebbende van een graf op de hoogte van het aflopen van de huurtermijn. De houder/rechthebbende wordt in de gelegenheid gesteld de huurtermijn te verlengen voor een termijn van 10 jaar.

De houder/rechthebbende van een graf heeft de verplichting de gemeente op de hoogte te stellen van de actuele (adres)gegevens.

De gemeente Lochem zal, ondanks het ontbreken van een verplichting daartoe, in geval van ontbreken van actuele (adres)gegevens, de houder/rechthebbende trachten op te sporen. Als deze naspeuring niet tot succes leidt, wordt het voornemen om het graf te ruimen met het plaatsen van een bordje op het graf aangegeven

Bij het ruimen van algemene graven geldt sinds 1 januari 2010 een publicatieplicht. De beheerder van de begraafplaats is verplicht tenminste 6 maanden en ten hoogste 12 maanden voor de termijn van de voorgenomen ruiming, dit schriftelijk aan belanghebbenden, wiens adres hem bekend is, kenbaar te maken. Dit aanschrijven kan problemen opleveren als van nabestaanden niet bekend is wie zij zijn of waar zij wonen. Het plaatsen van bordjes bij het graf is dan een veel gebruikt alternatief.

4.7 ARBO-richtlijnen

Bij het zien van een begraafplaats denken we misschien niet direct aan Arbowetgeving. Het werken op een begraafplaats is echter niet zonder risico. Net als in andere bedrijfstakken met veel fysiek werk zijn er risico's aanwezig door het werken met machines, fysieke belasting, klimaat, geluid en gevaarlijke stoffen. De wet bepaalt dat er alles aan gedaan moet worden om deze risico's zo klein mogelijk te maken. Dit is terug te vinden in de Arbo wetgeving en in de Wet op de Lijkbezorging.

De Arbowet is een raamwerk en geeft algemene verplichtingen zowel voor werkgevers als voor werknemers. De werkgever moet ervoor zorgen dat een zo groot mogelijke veiligheid en een zo goed mogelijke bescherming van de gezondheid gewaarborgd wordt en dat het welzijn van de werknemers niet in het gedrang komt (artikel 3 Arbo). De richtlijn "Veilig en gezond werken op begraafplaatsen, Arbo-richtlijnen in de praktijk" wordt in Lochem als norm gehanteerd.

4.8 Risicoinventarisatie en -evaluatie

De Arbowet verplicht de werkgever een beleid te voeren dat gericht is op het voorkomen van ongelukken, het vermijden van ongezond werk en het bieden van welzijnsvriendelijk werk (art. 4). Om dit beleid concreet te maken en de volgorde van prioriteiten vast te stellen verplicht de Arbowet (conform art. 5) iedere werkgever een Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) uit te voeren, een plan van aanpak op te stellen en deze te onderhouden. Deze brengt problemen, knelpunten, onveilige situaties e.d. aan het licht. In het geval van het begraafplaatsbeheer is extra aandacht vereist voor het begraven en ruimen van de graven. Voor de werknemers is dit namelijk fysiek, maar vooral mentaal een zware belasting. Zij worden sterk geconfronteerd met de dood, en kunnen in aanraking komen met slecht verteerde lijken. In de Arbowet zijn hiervoor richtlijnen opgenomen. Dat betekent concreet dat het soms noodzakelijk is om veiligheid boven efficiëntie te stellen.

Voor het werken op de begraafplaatsen is geen specifieke RI&E opgesteld. De van toepassing zijnde gemeente brede RI&E dateert van 10 juni 2009. In 2014 is de gemeentelijke RI&E toe aan herziening. In dat jaar zal voor de begraafplaatsen een eigen op de werkzaamheden toespitste RI&E worden opgesteld.

4.9 Onderhoud van

De vijf in exploitatie zijnde gemeentelijke begraafplaatsen verschillen

de begraafplaatsen	onderling van inrichting. Bij het uitvoeren van het beheer en onderhoud wordt het oorspronkelijke beeld van de begraafplaats als uitgangspunt genomen. Dit beeld bepaalt in belangrijke mate de sfeer en de identiteit van de begraafplaats. De inrichting geeft het tijdsbeeld weer van de periode dat een begraafplaats is aangelegd en in gebruik is genomen. De gemeente Lochem hecht waarde aan het handhaven van deze tijdsbeelden. Uitgangspunt is dat het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen van kwalitatief hoog niveau moet zijn. De onderhoudswerkzaamheden zijn, binnen de financiële mogelijkheden, gericht op het in standhouden van de inrichting en van het karakter van de begraafplaatsen.
4.10 Onderhoudskosten	Door de Raad is in 2011 bepaald dat: • alle onderhoudskosten van de begraafplaatsen moeten worden toegerekend aan de begraafplaatsen. • het onderhoud van de begraafplaatsen wordt bij voorkeur op beeldkwaliteit A gebracht. Er is per begraafplaats een opstelling gemaakt van de onderhoudskosten waarbij gebruik is gemaakt van objectieve normen (groen) onderhoud. Per begraafplaats is bepaald wat het onderhoud kost bij beeldkwaliteit A en wat het kost bij beeldkwaliteit B. In bijlagen 8.1 t/m 8.5 zijn de uitwerkingen toegevoegd. De onderhoudskosten van de begraafplaatsen, exclusief de oudere grafvelden, worden op basis van: • beeldkwaliteit A geraamd op € 260.553,00 / jaar; • beeldkwaliteit B geraamd op € 165.601,00 / jaar. De oudste delen van de begraafplaatsen in Gorssel, Almen, Laren en Barchem zijn ingericht als grafvelden. Er zijn geen paden en er is geen sprake van een omlijstende inrichting. Deze delen zijn destijds geheel uitgegeven aan graven voor een onbepaalde tijd. Voor een deel is het onderhoud voor de houder/gerechtigde van het graf, voor een deel betreft het een verplichting van de gemeente (afgekocht onderhoud) en voor een deel is het onderhoud weer teruggevallen naar de gemeente. In de praktijk is het sinds ‘ mensenheugenis’ usance dat de gemeente het onderhoud van deze grafvelden in zijn totaliteit verzorgd. Splitsing is daarbij ook praktisch niet goed mogelijk. De onderhoudskosten van de grafvelden, inclusief niet verplicht onderhoud, worden op basis van: • beeldkwaliteit A geraamd op € 104.356,00 / jaar; • beeldkwaliteit B geraamd op € 69.722,00 / jaar. Met het beschikbaar komen van deze onderhoudsramingen is er objectieve informatie beschikbaar gekomen over de onderhoudskosten van de begraafplaatsen. In de begrotingsopstelling zie 5.5 blz. 17 zijn beide alternatieven in de opstelling meegenomen.
4.11 Vergunningen	Veel graven worden voorzien van een gedenksteen of een gedenkteken. Nabestaanden geven hiervoor opdracht nadat de gemeente een vergunning heeft verleend voor het plaatsen. Hiervoor wordt een aparte administratieve procedure gevoerd naast het kopen van het grafrecht. De inkomsten uit deze leges worden gebruikt ten behoeve

van de gedeeltelijke financiering van de exploitatie. Zodra de termijn van grafrecht is verstreken, kan de gemeente de grafbedekking verwijderen.

**4.12 (Monumentale)
graven en grafbe-
dekkingen**

De ontwikkelingen in de funeraire kunst komen goed tot uitdrukking op de oudere grafvelden op de begraafplaatsen. Inventarisatie van de grafbedekkingen zal inzicht brengen welke grafbedekkingen en/of welke delen van de begraafplaatsen speciale bescherming verdienen. Onder deze bescherming zullen ook graven worden gerangschikt van personen die in het verleden van de gemeente en haar voorgangers een bijzondere rol hebben gespeeld. Uiteraard zullen ook de oorlogsgraven onder deze noemer worden gerangschikt.

5 Financiën

5.1 Toelichting

In dit hoofdstuk worden de financiële aspecten van het nieuwe beleid rond begraven behandeld. Het uitgangspunt is een kostendekkende exploitatie gekoppeld aan het huidige goede niveau van serviceverlening en een hoog niveau van onderhoud van de begraafplaatsen. Binnen dit kader moet helder zijn welke baten en lasten aan de orde zijn. Uiteraard wordt de maatschappelijke betrokken- en gevoeligheid met betrekking tot het onderwerp hierbij in ogenschouw genomen.

In Lochem zijn vijf gemeentelijke begraafplaatsen in exploitatie en opgenomen in de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Tevens zijn de Joodse en oude begraafplaats in Lochem en de bijdrage voor de begraafplaats Joppe opgenomen. In bijlage 9.6 is de jaarrekening 2011 met betrekking tot de begraafplaatsen in verkorte vorm weergegeven. Dit overzicht laat zien dat de halverwege 2011 genomen maatregelen (tariefverhoging) nog niet hebben geleid tot een volledige budgettaire neutrale exploitatie. In 2012 zal het exploitatieresultaat bij gelijkblijvende omstandigheden verbeteren omdat de tariefsverhoging over het gehele jaar doorwerkt.

In bijlage 9.7 wordt de begroting 2012 van de begraafplaatsen weergegeven zoals die op dit moment in de gemeentebegroting 2012 is opgenomen. De hierin genoemde inkomsten stoelen niet op realistische gegevens, maar zijn gebaseerd op gegevens ten tijde van de samenvoeging van de gemeente Lochem en de gemeente Gorssel.

In deze nota Begraafplaatsen deel 2 wordt de samenhang tussen kosten en opbrengsten meer inzichtelijk gemaakt.

Daarbij wordt de begroting opgesteld op basis van:

- inkomsten die zijn gerelateerd op basis van het werkelijke aantal gebeurtenissen. Hiervoor vormen volgende hoofdactiviteiten de basis:
 - begraven, bijzetten en verstrooiingen (aantal gebeurtenissen);
 - uitgifte graven en nissen inclusief de daarmee verwante activiteiten;
 - verlengen van uitgiftetermijnen graven en ruimten in de columbaria.

De uitgaven worden ingedeeld op basis van de volgende activiteiten:

- begraven bijzetten en verstrooiingen (aantal gebeurtenissen);
- onderhoud van de begraafplaatsen;
- onderhoud graven (overeenkomsten uit het verleden).

Het BBV, de financiële regelgeving voor gemeenten, schrijft voor dat alle kosten moeten worden toegerekend aan de producten waarop ze betrekking hebben. De kosten die samenhangen met bovengenoemde activiteiten dienen dus te worden toegerekend aan het ‘product’ begraafplaatsen. Dit betekent overigens niet dat alle kosten ook in de tariefberekening moeten worden meegenomen. Gemeenten zijn vrij om hierin eigen keuzes te maken.

5.2 Tarieven

De tarieven van de gemeenten mogen, artikel 229b Gemeentewet maximaal 100% kostendekkend zijn. Dit geldt overigens niet voor

ieder afzonderlijk tarief, maar voor het geheel aan opbrengst lijkbezorgingsrechten (kruissubsidiering). Dit betekent dat de totale opbrengsten van het onderdeel begraafplaatsen de totale kosten op begrotingsbasis niet mogen overschrijven.

Er kunnen met betrekking tot begraafplaatsen min of meer grote verschillen in tariefstelling tussen de diverse gemeenten bestaan. Verschillen in hoogte van tarieven kunnen de volgende oorzaken hebben:

- Verschillen in kapitaallasten.
- Verschillende perioden voor grafuitgifte.
- Mate van kostendekking: gemeenten kunnen tarieven berekenen op basis van 100% kostendekking, of genoeg nemen met een gedeeltelijke dekking, aangevuld vanuit algemene middelen.
- Kwaliteitsniveau van begraafplaatsen: hoge eisen aan de kwaliteit van de begraafplaats zal in het onderhoudstarief zichtbaar worden.
- Efficiënte processen: de ene gemeente zal de processen van het begraven en onderhoud slimmer hebben georganiseerd dan de ander.
- Plaatselijke omstandigheden. In Lochem zijn 5 begraafplaatsen in exploitatie en daarnaast nog 2 begraafplaatsen in onderhoud. Dit maakt dat de bedrijfsvoering duurder is dan het exploiteren van 1 of 2 begraafplaatsen.
- Kwaliteit van de serviceverlening. In Lochem hanteren wij bijvoorbeeld nog de activiteit van voorlopen bij een begrafenis c.a.

De tarieven van kerkelijke begraafplaatsen zijn veelal lager. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de inschakeling van vrijwilligers.

5.3 Jaarrekening 2011

5.3.1 Het resultaat 2011

Het exploitatieresultaat in 2011 bedraagt € 172.607,00 negatief. Dit exploitatieresultaat is beter dan die van de voorgaande jaren.

2008 - 198.739,00;

2009 - 281.130,00;

2010 - 221.722,00

De verbetering wordt veroorzaakt door de per 1 juli 2011 doorgevoerde verhoging van de tarieven lijkbezorgingrechten.

Het exploitatieresultaat is verder beïnvloed door:

- Een lager sterftecijfer in 2011.
- De invloed van de landelijk waarneembare trend van een afnemend gebruik van begraafplaatsen.

5.4 De begroting 2012

5.4.1 Baten

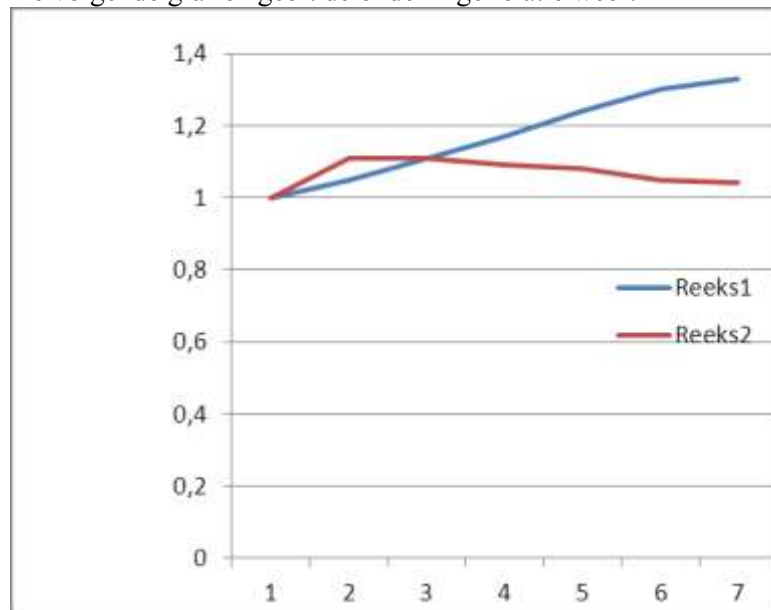
5.4.1.1 Prognose aantal ter aarde bestellingen

Het deel van de overledenen dat een rustplaats vindt op een gemeentelijke begraafplaats neemt landelijk gezien af. Deze trend begint ook zichtbaar te worden in Lochem Zie daartoe ook 7.2

Dit leidt tot de volgende prognose. (bron CBS)

Jaar	Aantal sterfgevallen		Aantal ter aarde bestellingen, bijzettingen en asverstrooiingen	
2011	333	1	171	1
2015	349	1,05	190	1,11
2020	369	1,11	190	1,11
2025	389	1,17	187	1,09
2030	412	1,24	185	1,08
2035	432	1,3	180	1,05
2039	443	1,33	177	1,04

De volgende grafiek geeft de onderlinge relatie weer.

Reeks 1

Prognose van het aantal sterfgevallen.

Reeks 2

Prognose van het aantal ter aarde bestellingen op de gemeentelijke begraafplaatsen.

Uit bovenstaande gegevens (de rode lijn) blijkt dat er geen significante toe- of afname wordt verwacht van het aantal begrafenissen op de gemeentelijke begraafplaatsen. In enig jaar kunnen er natuurlijk wel afwijkingen ontstaan.

5.4.1.2 Raming van de ontvangsten lijkbezorgingsrechten 2012-2015

Op basis van het geprognoseerde aantal begrafenissen c.a. en waarbij de samenstelling van de ontvangsten in het jaar 2011 ook voor deze jaren gelden en met inachtneming van een inflatiecorrectie van 2 % per jaar worden de inkomsten als volgt geraamd.

Jaar	Aantal handelingen*	Berekening ontvangsten	Inflatiecorrectie	Raming ontvangsten
2012	194	313750		313750
2013	193	312000	6000	318000
2014	193	312000	12500	324500
2015	191	309000	19000	328000

*Begrafenissen, bijzettingen en asverstrooingen

5.4.1.3 Begroting 2012 op basis van extrapolatie van de gegevens uit 2005

In bijlage 9.7 is de begroting 2012 begraafplaatsen weergegeven waarvan de baten, net als voorgaande jaren op basis van verouderde aannames is opgesteld, en niet op basis van de recente prognoses. De verouderde gegevens zijn vervolgens gebruikt om met de actuele tarieven lijkbezorgingsrechten 2012 de inkomsten te ramen. De op deze wijze berekende inkomsten wijken dan ook sterk af van de, op basis van het te verwachten sterftecijfer en het gebruik van de begraafplaatsen (zie elders in deze nota), geprognoseerde inkomsten voor het jaar 2012.

5.4.1.4 Afwijking raming inkomsten begroting 2012 en actuele prognose 2012

De basis van de geraamde inkomsten lijkbezorgingsrechten in de gemeentelijke begroting stoelt op niet te achterhalen historische gegevens ten tijde van de samenvoeging van de gemeente Lochem en de gemeente Gorssel.

Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van de, in de begroting 2012, opgenomen baten.

De in de begroting 2012 opgenomen baten zijn	€ 458.185,00
De werkelijke baten worden voor 2012 geraamd op	€ 313.750,00
Het verschil (minder baten)bedraagt	€ 144.435,00
De uitgaven stijgen met	€ 5.516,00
Het verschil in exploitatie-uitkomst bedraagt op basis van deze gegevens voor 2012	€ 149.951,00

Omdat de inkomsten uit de lijkbezorgingsrechten sterk afhankelijk zijn van niet beïnvloedbare factoren, worden deze lagere inkomsten nu nog niet direct in de begroting 2012 afgeraamd. Bij het opstellen van de Bestuursrapportage per 31 augustus 2012 zal aan de hand van het inzicht in de ontwikkelingen aandacht aan deze problematiek worden gegeven.

**5.5 Begroting 2012
op basis van
actuele gegevens**

Omschrijving	Jaarrekening 2011	Begroting 2012 op basis van historische gegevens	Begroting 2012 op basis van actuele gegevens
Lasten			
<i>Begraven, bijzettingen, verstrooiingen en administratie</i>			
Openbare Werken	54.163	61.448	69.800
Publiekscontacten	43.731	52.458	50.200
Totaal direct aan gebeurtenissen toe te rekenen kosten	97.894	113.906	120.000
<i>Onderhoud</i>			
Onderhoud begraafplaatsen	254.240	248.328	
• beeldkwaliteit B			165.601
• beeldkwaliteit A			(260.601)
Onderhoud grafornameenten	24.001	26.880	24.000
Onderhoud grafvelden ¹ :			
• beeldkwaliteit B			69.722
• beeldkwaliteit A			(104.356)
(Onderhoud) gebouwen			15.300
<i>Overige lasten</i>			
Algemeen, begeleiding, beleid, voorlichting en financiën	24.875	26.000	26.000
Kapitaallasten	34.498	35.040	35.040
Overige lasten	2.375	1.993	2.000
Totaal aan lasten	437.883	452.147	457.663 (587.297)
Baten			
Leges	22.243	28.038	32.150
Lijkbezorgingsrechten	242.958	430.066	281.525
Bijdrage ministerie	75	81	75
	265.276	458.185	313.750
(Geraamd) tekort op basis van prognoses aantal plechtigheden en afhankelijk m.b.t. keuzes beeldkwaliteit onderhoud	-172.607	6.038	-143.913 (-273.547)
Voorstel ombuigingen (zie 5.7.4 en 5.7.6)			53.000
Prognose van het te behalen exploitatie resultaat 2012			-90.913 (-220.547)

¹ Het onderhoud van de grafvelden is deels een activiteit waarvoor in het verleden de gemeente een verplichting is aangegaan (afgekocht grafonderhoud) en voor een deel betreffen dit graven op de grafvelden waarvan het onderhoud door de gemeente in het kader van het behoud van de beeldkwaliteit onderhoud onverplicht wordt meegenomen.

5.6	Ontkoppelen werkzaamheden	Als het aantal begrafenissen c.a. in enig jaar toeneemt, zal bij een onveranderde personeelsbezetting de financiële dekking weliswaar verbeteren, maar zal de kwaliteit van het onderhoud echter achteruit gaan. In het te maken actieplan moet dit ongewenste effect worden geëlimineerd. Dit kan worden gerealiseerd door het onderhoud van de begraafplaatsen op te nemen in het reguliere onderhoud van het openbare groen. Daarmee is deze ongewenste onderlinge beïnvloeding verbroken.	
5.7	Overige mogelijkheden om het tekort verder terug te dringen		
5.7.1	‘Voorlopen’	Tijdens de plechtigheden wordt er door de medewerker begraafplaatsen ‘voorgelopen’. Het schrappen van deze activiteit bespaart op basis van de prognose van het aantal er aarde bestellingen: 194 x 1 x € 39,97 In de bijgestelde begroting 2012 is deze maatregel niet doorgevoerd.	7.750,00
5.7.2	Efficiency verbetering administraties	Verminderen administratieve kosten door efficiency-verbeteringen bij Publiekscontacten. (koppeling van de software van Burgerzaken en de software ten behoeve van de begraafplaatsadministratie).	P.M.
5.7.3	Grafdelven	Wel/niet uitbesteden grafdelven. Dit voordeel is alleen te behalen in combinatie met herstructurering werkzaamheden van de buitendiensten centrale huisvesting. Alle graven delven in eigen beheer.	P.M.
5.7.4	Vrijwilligers	Binnen de begraafplaatsen zijn momenteel twee soorten vrijwilligers actief. 1. De groep vrijwilligers die actief is op de Oude (niet in exploitatie zijnde) Begraafplaats in Lochem. Deze groep vrijwilligers, verbonden aan het Historisch Genootschap Lochem, Laren/Barchem verzorgt het onderhoud zelfstandig maar conform de gemeentelijke werkwijze 2012, gericht op de ontwikkeling en behoud van wilde flora. 2. Een vrijwilliger op de begraafplaats Gorssel die in samenspraak met het UWV met behoud van uitkering en zonder sollicitatieplicht onderhoudswerkzaamheden verricht	

Met de inzet van de groep vrijwilligers op de Oude

		Begraafplaats in Lochem worden de onderhoudskosten van deze begraafplaats geminimaliseerd. Omdat het onderhoud van deze begraafplaats ook niet in de begrotingen is opgenomen levert dat geen verdere besparing op. De inzet van de vrijwilliger in Gorssel draagt, in de komende 2 jaar bij, aan het bereiken van een goed onderhoudsniveau. De jaarlijkse ‘bijdrage’ wordt geraamd op	23.000,00
		In Barchem is er een (nog aarzelende) contact over adoptie van het groen op de begraafplaats. In hoeverre dit leidt tot afspraken en besparingen is nog ongewis. Inschakeling vrijwilligers en/of (gedeeltelijke) adoptie begraafplaatsen door in de dorpen actieve organisaties.	
5.7.5	Andere werkmethode	Herstructurering werkzaamheden door het opnemen van het onderhoud aan de begraafplaatsen in het reguliere groenbeheer.	P.M.
5.7.6	Ander onderhoud grafvelden	Zoals vermeldt onder 4.10 bedragen de onderhoudskosten van de grafvelden bij het hanteren van beeldkwaliteit A of B respectievelijk € 104.356,00 en € 69.722,00 De historische grafvelden op de begraafplaatsen lenen zich goed voor een meer extensief onderhoud. Het gras wordt maximaal 2 keer per jaar onderhouden en de graskanten worden niet meer geknipt. Naar verwachting ontwikkelt zich op deze wijze een meer natuurlijke begroeiing die goed past bij het historische karakter van deze grafvelden De mogelijke besparing wordt geraamd op	30.000,00
5.7.7	Privatisering begraafplaatsen	Het privatiseren van de begraafplaatsen, waarbij een financieel voordeel kan worden behaald, wordt niet als een haalbare optie gezien. De ervaringen die zijn opgedaan elders leren dat een succesvolle privatisering is gekoppeld aan het (mogen) bouwen van een crematorium. In de gemeente Lochem zal de bouw van een crematorium, gezien het aantal crematoria in de omgeving geen optie zijn. Deze optie is daarom niet verder onderzocht.	
5.7.8	Verminderen aantal begraafplaatsen	Het verminderen van het aantal in exploitatie zijnde begraafplaatsen lijkt een optie die directe financiële voordelen biedt. Echter de gemeente heeft nog lang lopende verplichtingen met houders/rechthebbenden van graven. Tevens zal de sluiting van een begraafplaats louter om bedrijfseconomische redenen, gezien de langlopende verplichtingen, een juridische toets waarschijnlijk niet doorstaan. Maar mede gelet op de tendens van het afnemend ge-	

bruik van de begraafplaatsen, de ruime capaciteit op de begraafplaatsen, de wens om de tarieven lijkbezorgingsrechten zo laag mogelijk te houden en de eis de exploitatie van de begraafplaatsen kostendekkend te maken is de vraag, om het aantal begraafplaatsen op termijn te verminderen, wel gerechtvaardigd.

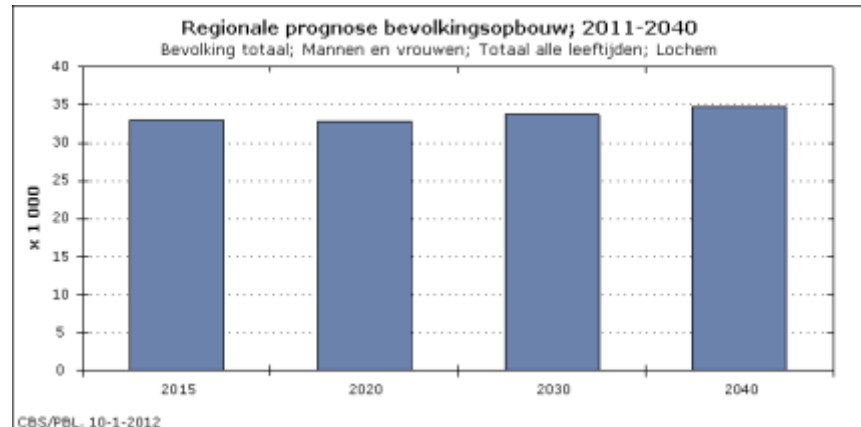
**5.7.9 Afbouw op lange
termijn van het
aantal begraaf-
plaatsen**

Handhaving van de begraafplaatsen in Lochem en Gorssel, het niet meer uitgeven van nieuwe graven en het niet meer verlengen van de grafrechten ten behoeve van het na ‘schudden’ op nieuw in gebruik nemen van graven op de begraafplaatsen in Almen, Laren en Barchem, biedt de mogelijkheid om op lange termijn het aantal in exploitatie begraafplaatsen terug te brengen naar 2 begraafplaatsen.

6. Capaciteit en demografische ontwikkelingen

6.1 Verwachte bevolkingsgroei

De gemeente Lochem telde in medio 2010 33.289 inwoners. De prognose van het CBS is dat er in 2040 34.800 inwoners in de gemeente wonen.

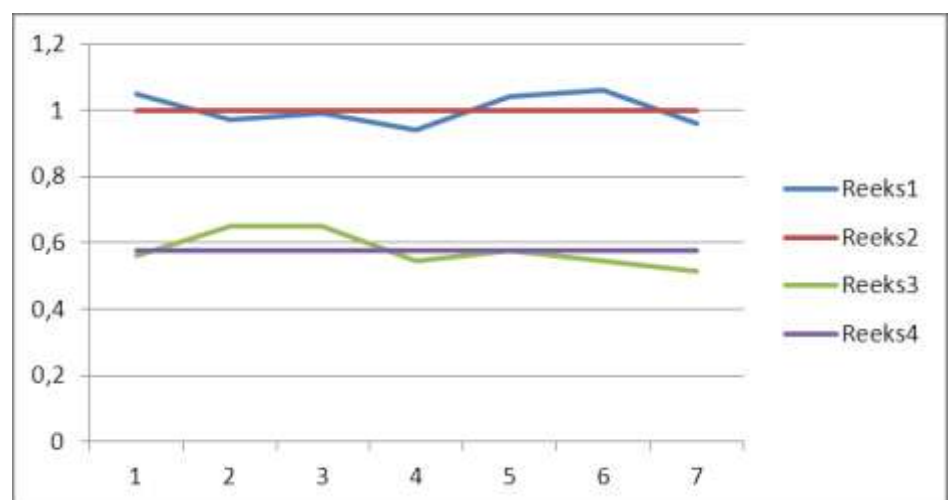

6.2 Prognose CBS aantal overlijdens

De landelijke verwachting is dat tot 2050 het aantal overlijdens blijft stijgen. Na 2050 zal dit aantal landelijk dalen. Uit onderstaande informatie van het CBS blijkt dat het aantal overlijdens zal oplopen tot 443 per jaar in 2039.

In onderstaande grafiek is weergegeven:

- Reeks 1 Het gemiddeld aantal sterfgevallen in de periode 2005-2011 (348,4/jaar). Dit is uitgedrukt als 1 (rode lijn).
- Reeks 2 Het aantal sterfgevallen in deze periode uitgedrukt als afwijking van het gemiddelde (blauwe lijn).
- Reeks 3 Het deel van de overledenen, zie reeks 2, waarvan het stoffelijk overschot een rustplaats vindt op de gemeentelijke begraafplaatsen (groene lijn).
- Reeks 4 Het gemiddelde deel (57,8 %) van de overledenen dat in de periode 2005-2011 een rustplaats vond op de gemeentelijke begraafplaatsen.

De grafiek laat zien dat het aantal overledenen sinds 2008 onder het gemiddelde ligt. Dit komt overeen met het beeld in Nederland.

6.3 Capaciteit van de begraafplaatsen

Voor het opvangen van onverwachte calamiteiten is het noodzakelijk dat de begraafplaatsen voor langere tijd ruimte bieden om aan de wettelijke taak van de gemeente te voldoen.

Op basis van beschikbare summier CBS gegevens zal in Lochem het aantal sterfgevallen in de periode 2012-2036 10.500 bedragen. Rekening houdende met de trend van het gebruik van de begraafplaatsen zullen er 5100 overledenen op de begraafplaatsen een rustplaats moeten vinden.

Een eerdere inventarisatie met betrekking tot de beschikbare capaciteit van de begraafplaatsen voor de periode 2011-2026 heeft uitgewezen dat er 3.300 overledenen hun rustplaats kunnen vinden. In deze inventarisatie is geen rekening gehouden met het aantal beschikbare plaatsen in uitgegeven meerpersoons graven. Deze inventarisatie moet nog plaats vinden.

Beziet men de periode 2012-2026 bedraagt de vraag volgens deze gegevens 3074 rustplaatsen. Rekening houdende met de nog niet geïnventariseerde ruimte in reeds uitgegeven graven is de capaciteit van de begraafplaatsen tot 2026 ruim voldoende.

Periodiek moet bekeken worden of de prognose met betrekking tot het gebruik versus de beschikbare capaciteit moet worden bijgesteld. Bij de berekening van de capaciteit zal tevens worden uitgegaan van het de ruimte in bestaande graven.

7 Scenario's en keuzes

- 7.1 Inleiding** De uit de Wet op de lijkbezorging voortvloeiende gemeentelijke taken vragen nu nog jaarlijks om een forse dotatie vanuit de algemene middelen van de gemeente. In 2011 is besloten om deze gemeentelijke bijdrage af te bouwen en zijn als eerste stap de tarieven lijkbezorgingsrechten aanmerkelijk verhoogd. In 2011 is onder meer ook besloten om het niveau van serviceverlening in stand te laten en de kwaliteit van onderhoud van de begraafplaatsen te verbeteren.
- 7.2 Verplicht aanbod maar geen verplichte afname** Bij het realiseren van deze opdracht van de raad spelen actoren die niet kunnen worden gestuurd, maar hoogstens kunnen worden beïnvloed. Er is geen verplichting tot gebruik van de begraafplaatsen. Immers men kan zelf bepalen hoe en waar de ter aarde bestellingen zullen plaatsvinden. De gemeente is daarentegen wel verplicht een begraafplaats in te richten en in stand te houden. Het verhogen van de tarieven, het verminderen van de serviceverlening, het verlagen van de kwaliteit van het onderhoud op de begraafplaatsen kan leiden tot een verminderd gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen. Dit verminderde gebruik van de begraafplaatsen zal direct leiden tot minder inkomsten, zonder dat de lasten in gelijke mate dalen.
- 7.3 Scenario's** De bij 7.1 genoemde stelling en het kader genoemd bij 7.2 vormen de randvoorwaarden bij het zoeken naar en het vaststellen van een aanvaardbaar scenario die op korte termijn leidt tot een kostendekkende exploitatie.

Scenario 1

- Niet verhogen van de tarieven anders dan het aanpassen van de tarieven aan de inflatie.
- Handhaven van het niveau van serviceverlening.
- Handhaving van de huidige kwaliteit van onderhoud van de 'nieuwe' gedeelten op de begraafplaatsen en waarbij het onderhoud van de historische grafvelden wordt verminderd en gericht zal zijn op het verkrijgen van een natuurlijke begroeiing.
- Handhaven van een jaarlijkse bijdrage aan de exploitatie van de begraafplaatsen.

Scenario 2

- Niet verhogen van de tarieven anders dan het aanpassen van de tarieven aan de inflatie.
- Behoud van de serviceverlening tijdens de ter aarde bestellingen en de dagelijkse serviceverlening anders organiseren.
- De kwaliteit van onderhoud van de 'nieuwe' gedeelten op de begraafplaatsen brengen op beeldkwaliteit B, waarbij het onderhoud van de historische grafvelden wordt verminderd en gericht zal zijn op het verkrijgen van een natuurlijke begroeiing.
- Het onderhoud van de begraafplaatsen niet meer beschouwen als een te organiseren separate taak maar deze onderbrengen in de reguliere onderhoudscyclus van het openbare groen.
- De bijdrage vanuit de algemene middelen aan de exploitatie van de begraafplaatsen in drie jaar afbouwen tot nul, door gebruik te maken van efficiencyvoordelen.

Scenario 3

- De tarieven aanpassen aan de kostprijs, waarbij het model van het VNG om de kostprijs te bepalen onverkort wordt toegepast.
- Het niveau van de dienstverlening handhaven.
- De kwaliteit van onderhoud van de ‘nieuwe’ gedeelten op de begraafplaatsen brengen op beeldkwaliteit B, waarbij het onderhoud van de historische grafvelden wordt verminderd en gericht zal zijn op het verkrijgen van een natuurlijke begroeiing.
-

Scenario 4

- De exploitatie van de begraafplaatsen Almen, Barchem en Laren op lange termijn beëindigen
- Handhaving van 2 begraafplaatsen (Lochem en Gorssel.)
- Niet verhogen van de tarieven anders dan het aanpassen van de tarieven aan de inflatie.
- Handhaving niveau serviceverlening.
- De kwaliteit van het onderhoud van de, in exploitatie blijvende, begraafplaatsen handhaven op beeldkwaliteit B, waarbij het onderhoud van de historische grafvelden wordt verminderd en gericht zal zijn op het verkrijgen van een natuurlijke begroeiing.
- Het onderhoud van de uit de exploitatie genomen begraafplaatsen, naar gelang van het actieve gebruik geleidelijk verminderen.

7.4 Beoordeling scenario's

Criteria	1	2	3	4
Acceptatie tarieven	++	++	--	++
Acceptatie overig	++	++	-	--
Serviceverlening	++	+	++	+
Onderhoud	+	++	++	++
Exploitatieresultaat	--	+	++	++

Score-indeling

Goed	++
Voldoende	+
Neutraal	+/-
Matig	-
Slecht	--

7.5 Keuze scenario's

7.5.1 Scenario 2

Scenario 2 is gelet op de uitgangspunten, geformuleerd in de uitgangspunten, een evenwichtig scenario die een oplossing biedt om op korte termijn te komen tot kostendeekkende exploitatie.

Geadviseerd wordt om dit scenario in uitvoering te nemen. Bij dit scenario zijn de volgende opmerkingen nog van belang:

- Het voor 2012 geraamde exploitatietekort van ca. € 60.000,00 zal in drie jaarlijkse stappen van € 20.000,00 worden teruggebracht naar € 0,00 in 2015.
- De passieve communicatie wordt verbeterd door:
 - uitgebreide informatie te verstrekken op de informatieborden op de begraafplaatsen;
 - op de gemeentelijke website aanvullende informatie te verstrekken;
 - de in ontwikkeling zijnde KCC in te schakelen bij de directe be-

antwoording van vragen.

- Het onderhoud van de begraafplaatsen wordt opgenomen in het reguliere onderhoud waarbij de beoordeling van de kwaliteit van onderhoud en de keuze van onderhoudsmaatregelen op de begraafplaatsen op een eenduidige wijze wordt georganiseerd.

7.5.2 Scenario 2 gecombineerd met scenario 4

Scenario 4 biedt, zoals eerder is verwoord bij 5.7.8, en 5.7.9, op lange termijn mogelijkheden om de exploitatie aan te passen aan de tendens van een verminderd gebruik van begraafplaatsen. Scenario 2 biedt oplossingen om al op korte termijn, het tekort op de exploitatie terug te dringen, maar maakt geen gebruik van de mogelijkheden om op lange termijn de tendens van het verminderde gebruik van de begraafplaatsen versus voldoende capaciteit op de begraafplaatsen om te zetten in exploitatievoordelen.

Een combinatie van de scenario's 2 en 4 biedt zowel op korte termijn als op lange termijn deze voordelen wel.

7.6 Toelichting afwijzing andere scenario's

Het scenario 1 levert geen oplossing aan om de exploitatie op termijn kostendekkend te maken terwijl bij scenario 3 de kostendekkende exploitatie tot gevolg heeft dat de tarieven lijkbezorgingsrechten zullen stijgen boven een aanvaardbaar niveau. De hoge tarieven kunnen leiden tot een verminderd gebruik van de begraafplaatsen waardoor de tarieven weer moeten worden verhoogd.

						
Begraafplaats Lochem						
	Hoeveelheid	eenheid	kosten per week onderhoud niveau A	Kosten per week onderhoud niveau B	kosten per jaar onderhoud niveau A	Kosten per jaar onderhoud niveau B
Asfalt verharding						
verharding natuurlijk afval	11	are	€ 3,86	€ 2,32	€ 200,75	€ 120,45
asfalt verharding onderhoud	1100	m2	€ 23,27	€ 20,94	€ 1.210,00	€ 1.089,00
Halfverharding						
verharding natuurlijk afval	10,05	are	€ 3,53	€ 2,12	€ 183,41	€ 110,05
halfverharding vlakheid	10,05	are	€ 5,07	€ 3,38	€ 263,81	€ 175,88
halfverharding onkruid	10,05	are	€ 3,04	€ 1,52	€ 158,19	€ 79,09
Zandpaden						
zandpaden natuurlijk afval	107,8	are	€ 37,83	€ 22,70	€ 1.967,35	€ 1.180,41
zandpaden vlakheid	107,8	are	€ 57,53	€ 38,35	€ 2.991,45	€ 1.994,30
Zandpaden onkruid	107,8	are	€ 32,63	€ 16,32	€ 1.696,77	€ 848,39
Grafveld						
Kanten grafveld tegen paden steken.	6500	m1	€ 80,00	€ 40,00	€ 4.160,00	€ 2.080,00
grafveld natuurlijk afval (incl 80% van de graven)	125,6	are	€ 147,94	€ 88,77	€ 7.692,88	€ 4.616,04
grafveld onkruid	125,6	are	€ 67,02	€ 44,68	€ 3.485,04	€ 2.323,36
grafveld terug knippen vaste planten (incl 80% van de graven)	125,6	are	€ 64,76	€ 51,81	€ 3.367,52	€ 2.694,12
Heesters						
heesters natuurlijk afval	283	are	€ 282,46	€ 188,30	€ 14.687,70	€ 9.791,80
heesters onkruid	283	are	€ 237,01	€ 142,21	€ 12.324,65	€ 7.394,79
Heesters-overgroei randen halfverharding, zandpaden, grafvelden, heggen of gras	7525	m1	€ 276,40	€ 138,20	€ 14.372,75	€ 7.186,38
Vaste planten						
vaste planten natuurlijk afval	15	m2	€ 1,56	€ 1,04	€ 81,00	€ 54,00
vaste planten onkruid	15	m2	€ 0,99	€ 0,66	€ 51,30	€ 34,20
vaste planten terug knippen	15	m2	€ 0,31	€ 0,25	€ 16,31	€ 13,05
vaste planten overgroei randen verharding	12	m1	€ 0,25	€ 0,17	€ 12,96	€ 8,64
Gras						
overgroei randen zandpaden / halfverharding	1400	m1	€ 17,23	€ 8,62	€ 896,00	€ 448,00
graslengte	55,45	are	€ 262,00	€ 181,39	€ 13.624,07	€ 9.432,05
gras natuurlijk afval	55,45	are	€ 21,34	€ 14,23	€ 1.109,55	€ 739,70
gras maaisel op gras	55,45	are	€ 118,11	€ 81,77	€ 6.141,64	€ 4.251,91
gras overgroei randen beplanting	260	m1	€ 3,20	€ 1,60	€ 166,40	€ 83,20
Bomen						
snoeien bomen	1350	st	€ 107,10	€ 81,15	€ 5.569,20	€ 4.219,80
Hekwerk en toegangspoorten						
Hekwerk	1090	m1	€ 15,72	€ 11,79	€ 817,50	€ 613,13
Toegangshekken	3	st	€ 4,33	€ 3,25	€ 225,00	€ 168,75
Meubilair						
banken	16	st	€ 9,20	€ 7,50	€ 478,40	€ 390,00
afvalbakken	16	st	€ 42,50	€ 37,50	€ 2.210,00	€ 1.950,00
service punten	4	st	€ 7,50	€ 6,25	€ 390,00	€ 325,00
infobord	1	st	€ 3,50	€ 2,75	€ 182,00	€ 143,00
Onderhoudskosten per jaar					€ 100.733,61	€ 64.558,47

Begraafplaats Barchem							
		Hoeveelheid	eenheid	kosten per week onderhoudsniveau A	Kosten per week onderhoud niveau B	kosten per jaar onderhoudsniveau A	Kosten per jaar onrhdruisniveau B
Grafveld							
	overgroei randen halfverharding / zandpaden	1135	m1	€ 13,97	€ 6,98	€ 726,40	€ 363,20
	grafveld natuurlijk afval	10,56	are	€ 6,85	€ 4,11	€ 356,40	€ 213,84
	Groen gras maaisel op gras	3,17	are	€ 6,75	€ 4,67	€ 351,11	€ 243,08
	groen gras bijmaaien rondom opstakels (graven)	196	st	€ 200,90	€ 139,08	€ 10.446,80	€ 7.232,40
	groen gras gazon graslengte	3,17	are	€ 8,84	€ 6,12	€ 459,90	€ 318,39
	bijmaaien rondom bomen	5	st	€ 5,13	€ 3,55	€ 266,50	€ 184,50
	onkruid grafvelden excl graven (stroken rondom grafstenen)	7,4	are	€ 6,11	€ 3,05	€ 317,46	€ 158,73
Halfverharding							
	verharding natuurlijk afval	1,33	are	€ 0,47	€ 0,28	€ 24,27	€ 14,56
	halfverharding vlakheid	1,33	are	€ 0,67	€ 0,45	€ 34,91	€ 23,28
	halfverharding onkruid	1,33	are	€ 0,40	€ 0,20	€ 20,93	€ 10,47
Zandpaden							
	zandpaden natuurlijk afval	13,05	are	€ 4,58	€ 2,75	€ 238,16	€ 142,90
	zandpaden vlakheid	13,05	are	€ 6,96	€ 4,64	€ 362,14	€ 241,43
	zandpaden onkruid	13,05	are	€ 3,95	€ 1,98	€ 205,41	€ 102,70
Bodembedekkers							
	groen-beplanting-natuurlijk afval	10	m2	€ 1,04	€ 0,69	€ 54,00	€ 36,00
	groen-beplanting-onkruid	10	m2	€ 0,66	€ 0,44	€ 34,20	€ 22,80
	vaste planten-overgroei randen verharding of gras	14	m1	€ 0,29	€ 0,19	€ 15,12	€ 10,08
Heesters							
	heesters-natuurlijk afval	7,5	are	€ 7,49	€ 4,99	€ 389,25	€ 259,50
	heesters onkruid	7,5	are	€ 6,28	€ 3,77	€ 326,63	€ 195,98
	Heesters-overgroei randen halfverharding, zandpaden of gras	325	m1	€ 11,94	€ 5,97	€ 620,75	€ 310,38
Gras							
	overgroei randen verharding	26	m1	€ 0,40	€ 0,20	€ 20,80	€ 10,40
	overgroei randen zandpaden / halfverharding	320	m1	€ 3,94	€ 1,97	€ 204,80	€ 102,40
	graslengte	7,8	are	€ 36,86	€ 25,52	€ 1.916,46	€ 1.326,78
	gras natuurlijk afval	7,8	are	€ 3,00	€ 2,00	€ 156,08	€ 104,05
	maaisel op gras	7,8	are	€ 16,61	€ 11,50	€ 863,93	€ 598,10
	grasovergroei randen beplanting	163	m1	€ 2,01	€ 1,00	€ 104,32	€ 52,16
	bijmaaien rondom bomen	38	st	€ 13,30	€ 9,21	€ 691,60	€ 478,80
Straatwerk							
	Verharding-natuurlijk afval	0,49	are	€ 0,17	€ 0,10	€ 8,94	€ 5,37
	elementverharding onkruid	0,49	are	€ 0,15	€ 0,07	€ 7,71	€ 3,86
	elementverharding vlakheid	49	m2	€ 1,11	€ 0,56	€ 57,82	€ 28,91
Haag							
	groen-beplanting-natuurlijk afval	3,9	are	€ 3,89	€ 2,60	€ 202,41	€ 134,94
	groen-beplanting-onkruid	600	m1	€ 40,96	€ 24,58	€ 2.130,00	€ 1.278,00
	Groen-beplanting-haag-snoeibeeld geschoren hagen	1500	m2	€ 102,69	€ 51,35	€ 5.340,00	€ 2.670,00
Bomen							
	snoeien bomen	78	st	€ 14,07	€ 7,04	€ 731,64	€ 365,82
Hekwerk en toegangspoorten							
	Hekwerk	330	m1	€ 4,76	€ 3,57	€ 247,50	€ 185,63
	Toegangshekken	3	st	€ 4,33	€ 3,25	€ 225,00	€ 168,75
Meubilair							
	banken	2	st	€ 3,10	€ 2,50	€ 161,20	€ 130,00
	afvalbakken	2	st	€ 22,50	€ 18,50	€ 1.170,00	€ 962,00
	service punten	2	st	€ 7,50	€ 6,25	€ 390,00	€ 325,00
	infobord	1	st	€ 3,50	€ 2,75	€ 182,00	€ 143,00
				onderhoudskosten per jaar		€ 30.062,56	€ 19.158,11

						
Begraafplaats Almen						
	Hoeveelheid	eenheid	kosten per week onderhoud niveau A	Kosten per week onderhoud niveau B	kosten per jaar onderhoud niveau A	Kosten per jaar onderhoud niveau B
Grafveld						
Kanten grafveld langs paden steken.	470	m1	€ 5,78	€ 2,89	€ 300,80	€ 150,40
verwijderen natuurlijk afval (excl grafstenen)	45,13	are	€ 31,19	€ 20,79	€ 1.621,97	€ 1.081,31
onkruid grafvelden excl graven (stroken rondom grafstenen)	7,38	are	€ 6,09	€ 3,04	€ 316,60	€ 158,30
gras lengte	37,75	are	€ 253,87	€ 175,76	€ 13.201,18	€ 9.139,28
gras natuurlijk afval	37,75	are	€ 14,53	€ 9,68	€ 755,38	€ 503,59
maaisel op gras	37,75	are	€ 80,41	€ 55,67	€ 4.181,19	€ 2.894,67
maaaien rondom obstakels (grafstenen)	217	st	€ 222,43	€ 153,99	€ 11.566,10	€ 8.007,30
maaaien rondom bomen	14	st	€ 4,90	€ 3,39	€ 254,80	€ 176,40
Halfverharding						
verharding natuurlijk afval	12,8	are	€ 4,49	€ 2,70	€ 233,60	€ 140,16
halfverharding vlakheid	12,8	are	€ 10,77	€ 6,46	€ 560,00	€ 336,00
halfverharding onkruid	12,8	are	€ 3,87	€ 1,94	€ 201,47	€ 100,74
Zandpaden						
verharding natuurlijk afval	24,05	are	€ 8,44	€ 5,06	€ 438,91	€ 263,35
zandpaden vlakheid	24,05	are	€ 21,39	€ 12,83	€ 1.112,31	€ 667,39
zandpaden onkruid	24,05	are	€ 7,28	€ 3,64	€ 378,55	€ 189,27
Heesters						
heesters natuurlijk afval	6,86	are	€ 6,85	€ 4,56	€ 356,03	€ 237,36
heesters onkruid	6,86	are	€ 5,75	€ 3,45	€ 298,75	€ 179,25
Heesters-overgroei randen halfverharding, zandpaden, grafvelden, heggen of gras	418	m1	€ 15,35	€ 7,68	€ 798,38	€ 399,19
Gras						
overgroei randen zandpaden / halfverharding	50	m1	€ 0,62	€ 0,31	€ 32,00	€ 16,00
gras gras lengte	35	are	€ 165,38	€ 114,49	€ 8.599,50	€ 5.953,50
gras natuurlijk afval	35	are	€ 13,47	€ 8,98	€ 700,35	€ 466,90
gras maaisel op gras	35	are	€ 74,55	€ 51,61	€ 3.876,60	€ 2.683,80
gras-overgroei randen beplanting	556	m1	€ 6,84	€ 3,42	€ 355,84	€ 177,92
bijmaaaien rondom bomen	23	st	€ 8,05	€ 5,57	€ 418,60	€ 289,80
Straatwerk						
Verharding-natuurlijk afval	0,16	are	€ 0,06	€ 0,03	€ 2,92	€ 1,75
Elementenverharding onkruid	0,16	are	€ 0,05	€ 0,02	€ 2,52	€ 1,26
elementverharding vlakheid	15,6	m2	€ 0,35	€ 0,18	€ 18,41	€ 9,20
Haag						
haag natuurlijk afval	3,45	are	€ 3,44	€ 2,30	€ 179,06	€ 119,37
haag voet onkruid	580	m1	€ 39,60	€ 23,76	€ 2.059,00	€ 1.235,40
knippen hagen	1450	m2	€ 99,27	€ 49,63	€ 5.162,00	€ 2.581,00
Bomen						
snoeien bomen	51	st	€ 5,52	€ 4,60	€ 287,03	€ 239,19
onderhoud bolacacia's	19	st	€ 1,53	€ 0,76	€ 79,42	€ 39,71
Hekwerk en toegangspoorten						
Hekwerk	340	m1	€ 3,27	€ 2,45	€ 170,00	€ 127,50
Toegangshekken	3	st	€ 4,33	€ 3,25	€ 225,00	€ 168,75
Meubilair						
banken	4	st	€ 3,10	€ 2,50	€ 161,20	€ 130,00
afvalbakken	4	st	€ 22,50	€ 18,50	€ 1.170,00	€ 962,00
service punten	4	st	€ 7,50	€ 6,25	€ 390,00	€ 325,00
infobord	1	st	€ 3,50	€ 2,75	€ 182,00	€ 143,00
			onderhoudskosten per jaar		€ 60.647,47	€ 40.295,00

Begraafplaats Laren								
	Hoeveelheid	eenheid	kosten per week onderhoudsniveau A	Kosten per week onderhoud niveau B	kosten per jaar onderhoudsniveau A	Kosten per jaar onderhoudsniveau B		
Halfverharding								
verharding natuurlijk afval	10,54	are	€ 3,70	€ 2,22	€ 192,36	€ 115,41		
halfverharding vlakheid	10,54	are	€ 5,32	€ 3,55	€ 276,68	€ 184,45		
halfverharding onkruid	10,54	are	€ 3,19	€ 1,60	€ 165,90	€ 82,95		
Zandpaden					€ -	€ -		
zandpaden natuurlijk afval	33,74	are	€ 11,84	€ 7,10	€ 615,76	€ 369,45		
zandpaden vlakheid	33,74	are	€ 18,01	€ 12,00	€ 936,29	€ 624,19		
zandpaden onkruid	33,74	are	€ 10,21	€ 5,11	€ 531,07	€ 265,53		
Grafvelden								
verwijderen natuurlijk afval (excl grafstenen)	57	are	€ 39,40	€ 26,26	€ 2.048,58	€ 1.365,72		
onkruid grafvelden excl graven (stroken rondom grafstenen)	57	are	€ 47,03	€ 23,51	€ 2.445,30	€ 1.222,65		
Heesters								
heesters natuurlijk afval	31	are	€ 30,94	€ 20,63	€ 1.608,90	€ 1.072,60		
heesters onkruid	31	are	€ 25,96	€ 15,58	€ 1.350,05	€ 810,03		
Heesters-overgroei randen halfverharding, zandpaden, grafvelden, heggen of gras	1425	m1	€ 52,34	€ 26,17	€ 2.721,75	€ 1.360,88		
Gras					€ -	€ -		
overgroei randen zandpaden / halfverharding	777	m1	€ 9,56	€ 4,78	€ 497,28	€ 248,64		
gras lengte	32,38	are	€ 153,00	€ 105,92	€ 7.955,77	€ 5.507,84		
gras natuurlijk afval	32,38	are	€ 12,46	€ 8,31	€ 647,92	€ 431,95		
maaisel op gras	32,38	are	€ 68,97	€ 47,75	€ 3.586,41	€ 2.482,90		
gras overgroei randen beplanting	444	m1	€ 5,46	€ 2,73	€ 284,16	€ 142,08		
bijmaaien rondom bomen	22	st	€ 7,70	€ 5,33	€ 400,40	€ 277,20		
Straatwerk					€ -	€ -		
Verharding-natuurlijk afval	166	m2	€ 58,26	€ 34,96	€ 3.029,50	€ 1.817,70		
elementverharding onkruid	1,66	are	€ 0,50	€ 0,25	€ 26,13	€ 13,06		
elementverharding vlakheid	166	m2	€ 3,77	€ 1,88	€ 195,88	€ 97,94		
Haag					€ -	€ -		
haag natuurlijk afval	4,7	are	€ 4,69	€ 3,13	€ 243,93	€ 162,62		
haag onkruid	620	m1	€ 42,33	€ 25,40	€ 2.201,00	€ 1.320,60		
knippen hagen	1550	m2	€ 106,12	€ 53,06	€ 5.518,00	€ 2.759,00		
Bomen					€ -	€ -		
snoeien bomen	82	st	€ 14,79	€ 7,40	€ 769,16	€ 384,58		
vormsnoei coniferen	9	st	€ 6,90	€ 5,32	€ 358,80	€ 276,64		
Hekwerk en toegangspoorten					€ -	€ -		
Hekwerk	440	m1	€ 6,35	€ 4,76	€ 330,00	€ 247,50		
Toegangshekken	3	st	€ 4,33	€ 3,25	€ 225,00	€ 168,75		
Meubilair								
banken	4	st	€ 3,10	€ 2,50	€ 161,20	€ 130,00		
afvalbakken	4	st	€ 22,50	€ 18,50	€ 1.170,00	€ 962,00		
service punten	5	st	€ 7,50	€ 6,25	€ 390,00	€ 325,00		
infobord	1	st	€ 3,50	€ 2,75	€ 182,00	€ 143,00		
			onderhoudskosten per jaar		€ 41.065,15	€ 25.372,86		

Begraafplaats Gorssel							
		Hoeveelheid	eenheid	kosten per week onderhoud niveau A	Kosten per week onderhoud niveau B	kosten per jaar onderhoud niveau A	Kosten per jaar onderhoud niveau B
Asfalt verharding							
	verharding natuurlijk afval	8,75	are	€ 3,07	€ 1,84	€ 159,69	€ 95,81
	asfalt verharding onderhoud	875	m2	€ 18,51	€ 18,51	€ 962,50	€ 962,50
Straatwerk							
	Verharding-natuurlijk afval	32,8	are	€ 11,51	€ 6,91	€ 598,60	€ 359,16
	elementverharding onkruid	32,8	are	€ 9,93	€ 4,96	€ 516,27	€ 258,14
	elementverharding vlakheid	3280	m2	€ 74,43	€ 37,22	€ 3.870,40	€ 1.935,20
Halfverharding							
	verharding natuurlijk afval	7,7	are	€ 2,70	€ 1,62	€ 140,53	€ 84,32
	halfverharding vlakheid	7,7	are	€ 3,89	€ 2,59	€ 202,13	€ 134,75
	halfverharding onkruid	7,7	are	€ 2,33	€ 1,17	€ 121,20	€ 60,60
Heesters							
	heesters natuurlijk afval	31	are	€ 30,94	€ 20,63	€ 1.608,90	€ 1.072,60
	heesters onkruid	31	are	€ 25,96	€ 15,58	€ 1.350,05	€ 810,03
	Heesters-overgroei randen halfverharding, zandpaden, grafvelden, heggen of gras	538	m1	€ 19,76	€ 9,88	€ 1.027,58	€ 513,79
Gras							
	overgroei randen zandpaden / halfverharding	375	m1	€ 4,62	€ 2,31	€ 240,00	€ 120,00
	graslengte	143	are	€ 675,68	€ 467,78	€ 35.135,10	€ 24.324,30
	gras natuurlijk afval	143	are	€ 55,03	€ 36,69	€ 2.861,43	€ 1.907,62
	maaisel op gras	143	are	€ 304,59	€ 210,87	€ 15.838,68	€ 10.965,24
	gras overgroei randen beplanting	1270	m1	€ 15,63	€ 7,82	€ 812,80	€ 406,40
	bijmaaien rondom bomen	148	st	€ 51,80	€ 35,86	€ 2.693,60	€ 1.864,80
Haag							
	haag verwijderen natuurlijk afval	10,9	are	€ 10,88	€ 7,25	€ 565,71	€ 377,14
	onkruidvrij maken haagvoet	1820	m1	€ 124,25	€ 74,55	€ 6.461,00	€ 3.876,60
	knippen hagen	4550	m2	€ 311,50	€ 155,75	€ 16.198,00	€ 8.099,00
Bomen							
	snoeien bomen	214	st	€ 23,16	€ 19,30	€ 1.204,39	€ 1.003,66
Hekwerk en toegangspoorten							
	Hekwerk	450	m1	€ 6,49	€ 4,87	€ 337,50	€ 253,13
	Toegangshekken	3	st	€ 4,33	€ 3,25	€ 225,00	€ 168,75
Meubilair							
	banken	10	st	€ 6,20	€ 5,00	€ 322,40	€ 260,00
	afvalbakken	5	st	€ 45,00	€ 18,50	€ 2.340,00	€ 962,00
	service punten	4	st	€ 7,50	€ 6,25	€ 390,00	€ 325,00
	infobord	1	st	€ 3,50	€ 2,75	€ 182,00	€ 143,00
Grafvelden							
	verwijderen natuurlijk afval	115	are	€ 79,48	€ 52,99	€ 4.133,10	€ 2.755,40
	onkruid grafvelden excl graven (stroken rondom grafstenen)	27	are	€ 22,28	€ 11,14	€ 1.158,30	€ 579,15
	graslengte	45	are	€ 302,63	€ 209,51	€ 15.736,50	€ 10.894,50
	gras natuurlijk afval	45	are	€ 17,32	€ 11,54	€ 900,45	€ 600,30
	maaisel op gras	45	are	€ 95,85	€ 66,36	€ 4.984,20	€ 3.450,60
	maaien rondom obstakels (grafstenen)	165	st	€ 169,13	€ 117,09	€ 8.794,50	€ 6.088,50
	maaien rondom bomen	18	st	€ 6,30	€ 4,36	€ 327,60	€ 226,80
onderhoudskosten per jaar						€ 132.400,10	€ 85.938,78

Bijlage 9.6

2011

Omschrijving lasten	Totaal overig	pers	Lochem overig	pers	Barchem overig	pers	Laren overig	pers	Gorssel overig	pers	Almen overig	pers	Oude b overig	Joodse overig	pers	Algemeen overig	pers
Publiekscontacten		43731															43731
Financiën		23017		6873		320		5834		5235					559		4196
Openbare Werken		257205		66622		34044		48402		57674		30371			3455		16637
Vastgoed	28888	6786	3564	120	469	80	949	1758	24361	160	-481		26				4668
Tractie	9499															9499	
Ge- en verbruiksgoederen	5709		2681		34		15		953					2026			
Onderhoud machi- nes/install	9621		39		375		497		8299		411						
Afvoer afval	4478		994		571		571		753		287			1302			
Telecommunicatie	593		239		0		0		354								
Kapitaallasten	34498		4459		2145				24957		2937						
Schades	515						515										
Subsidie begraafplaats																	
Joppe	1815															1815	
Uitbestede werkzaamheden	11528				725				6559		3494			750			
Uitgaven 2011	107144	330739	11976	73615	4319	34444	2547	55994	66236	63069	6648	30371	26	4078	4014	11314	69232
Totaal per onderdeel	437883		85591		38763		58541		129305		37019		26	8092		80546	
Omschrijving baten																	
Leges	-22243		-5311		-4195		-3397		-5927		-3413						
Lijkbezorgingsrechten	-229866		-68370		-10941		-31981		-80496		-38078						
Bijdrage ministerie	-75		-75														
Lijkbezorgingsrechten	-13092		-13092														
Totale baten	-265276		-86848		-15136		-35378		-86423		-41491						
Lasten 2011	437883		85591		38763		58541		129305		37019		26	8092		80546	
Baten 2011	-262909		-86848		-15136		-35278		-86423		-41491						
Tekort / overschot 2011	-172607		1257		-23627		-23163		-42882		4472		-26	-8092		-80546	

Bijlage 9.7

2012

Omschrijving lasten	Totaal overig	pers	Lochem overig	pers	Barchem overig	pers	Laren overig	pers	Gorssel overig	pers	Almen overig	pers	Joodse overig	pers	Algemeen overig	pers
Publiekscontacten		52458														52458
Financiën		4756		3963												793
Openbare Werken		250212		91931		23982		31976		57957		23982		4796		15588
Vastgoed	50908														50908	
Tractie	10098														10098	
Ge- en verbruiksgoederen	7034		4870		662		1502									
Onderhoud machi- nes/install	3001		1107		300		795						799			
Afvoer afval	5161		2125		1214		1535						287			
Kapitaallasten	35040		5939		2090				24178		2833					
Subsidie begraafplaats																
Joppe	1899														1899	
Waterschapslasten	94												94			
Uitbestede werkzaamheden	24733								17892		6841					
Diversen	6753								4470		2283					
Nog te verweken boekin- gen																
Uitgaven 2012	144721		14041		4266		3832		46540		11957		1180		62905	
		307426		95894		23982		31976		57957		23982		4796		68839
Totaal per onderdeel	452147		109935		28248		35808		104497		35939		5976		131744	
Omschrijving baten																
Leges			-9451		-1564		-3503		-10466		-3054					
Lijkbezorgingsrechten			-142623		-29279		-63643		-117753		-55499					
Bijdrage ministerie			-81													
Lijkbezorgingsrechten			-21269													
Totale baten	-458185		-173424		-30843		-67146		-128219		-58553		0		0	
Baten 2012	-458185		-173424		-30843		-67146		-128219		-58553		0		0	
Lasten 2012	452147		109935		28248		35808		104497		35939		5976		131744	
Tekort / overschot 2011	6038		63489		2595		31338		23722		22614		-5976		-131744	

